

YEREL EŞİTLİK EYLEM PLANI ÇALIŞTAYI

GENEL ÇALIŞTAY SONUÇ RAPORU

Tarih: 5 Aralık 2025, Cuma

Yer: Türkan Saylan Çağdaş Yaşam Merkezi

Düzenleyen: Menteşe Belediyesi

Kapsam: Yerel Eşitlik Eylem Planı hazırlık süreci kapsamında tematik masa çalışmaları

Özet

Menteşe Belediyesi tarafından Yerel Eşitlik Eylem Planı hazırlık süreci kapsamında düzenlenen çalıştayda, toplumsal cinsiyet eşitliğinin yerel hizmetlere yansıtılması amacıyla tematik masa çalışmaları yürütülmüştür. Masalarda; kadınların ve kız çocuklarının eğitime ve istihdama katılımı, gençlerin kent yaşamındaki ihtiyaçları, kadına yönelik şiddetle mücadele, karar alma süreçlerinde katılım ve temsil, kadın sağlığına erişim, yaşlılıkta kentte yaşam ve kadınların kentsel hizmetlere güvenli-eşit erişimi başlıklarında sorun alanları ve çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Çalıştayın ortak bulguları; bakım yükü ve zaman yoksulluğu, erişilebilirlik ve mekânsal eşitsizlik, güvenlik (kamusal alan, kampüs çevresi, dijital alan, flört şiddeti), yerel hizmetlerin görünürlüğü ve kurumsal koordinasyon, istihdam-eğitim-piyasa uyumsuzluğu ve veri temelli planlama ihtiyacı etrafında yoğunlaşmaktadır.

Bu rapor; masa çıktılarının bütüncül bir çerçevede birleştirilmesiyle YEPP'e katkı sunmak, öncelikleri görünür kılmak ve uygulama-izleme aşamalarına temel oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır.

Çalıştayın Amacı ve Yaklaşımı

Amaç

- Toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle Menteşe’de mevcut durumun değerlendirilmesi,
- Kadınlar, gençler, yaşlılar, engelli bireyler ve tüm kırılgan grupların ihtiyaçlarının tespiti,
- Yerel yönetim ölçeğinde uygulanabilir politika ve hizmet önerilerinin geliştirilmesi,
- YEEP’in uygulanabilir, ölçülebilir ve izlenebilir biçimde kurgulanmasına katkı sağlanması.

Yöntem

Masa çalışmaları, yönlendirici soru setleri aracılığıyla katılımcıların saha deneyimleri, mesleki gözlemleri ve kişisel anlatıları üzerinden yürütülmüştür. Tartışmalar; sorunların yalnızca bireysel değil yapısal boyutlarını görünür kılmaya ve belediyenin müdahale edebileceği politika alanlarını somutlaştırmaya odaklanmıştır.

Katılımcılık ve Tematik Masalar

Çalıştay; farklı yaş grupları, meslekler, sivil toplum, kamu kurumları, üniversite bileşenleri, kırsal mahalle katılımcıları, engelli bireyler ve belediye birimlerinden katılımcılarla yürütülmüştür. Aşağıdaki tematik masalar rapora girdi sağlamıştır:

1. Kentsel Hizmetler ve Kadın Masası
2. Kadına Yönelik Şiddet Masası
3. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Katılım Masası
4. İstihdam ve Eğitim Masası
5. Sağlık Masası
6. Gençlik Masası
7. Yaşlılık Masası

Tematik Bulgular ve Öneriler

1) Kentsel Hizmetler ve Kadın: Güvenlik, Ulaşım, Erişilebilir Kamusal Alan

Öne Çıkan Sorun Alanları

- Aydınlatma yetersizliği, kör noktalar, denetimsiz alanlar.
- Toplu taşıma duraklarına erişimde güvenlik; yaya yollarında süreklilik ve engelli/çocuklu erişim sorunları.
- Pazar alanlarında düzensizlik ve aydınlatma eksikliği.
- Belediye hizmet binalarının dağınıklığı; kadınların zaman yönetimi/erişim güçlüğü.
- Kırsalda sosyalleşme ve eğitim alanı ihtiyacı.

Çözüm Önerileri

- Güvenli durak uygulamaları, kamera/acil yardım noktaları, açık görüş sağlayan peyzaj.
- Kaldırımların erişilebilir standarda getirilmesi; bebek arabası/engelli uyumu.
- Parkların gece güvenliği artırılmalı: aydınlatma + sosyal tesis işlevleri.
- Belediye binalarında kadın danışma/destek birimleri, emzirme odaları, çocuk oyun-kısa süreli bakım alanları oluşturulmalı.
- Mahalle bazlı kadın dayanışma ve eğitim merkezleri; gezici pazar ve kadın üretici desteği.
- Engelli, yaşlı ve bakım yükü bulunan kadınlar için kısa mola merkezleri.
- Yaşlı ve engelli bakım merkezlerinin yaygınlaştırılması.
- Mobil sosyal hizmetler ve kadın sağlığı destek programlarının oluşturulması.
- Güvenli ve erişilebilir sosyal tesislerin artırılması.
- Kent merkezlerinde ve kırsalda yaşayan kadınların kaynaşmaları için ortak eğitim ve etkinliklerin yapılması.
- Hizmet binalarının tek bir yapı içerisinde toplanması.
- Kadınların kurslara vb sosyal aktivitelere erişimini kolaylaştırıcı hizmet modellerinin geliştirilmesi.
- Eski kent dokusundaki metruk yapı alanlarının restorasyon, aydınlatma ve sokak sağlıklılaştırması gibi yollarla kente dahil edilmesi.

2) Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele: Kurumsal Yapı ve Entegre Hizmet

Öne Çıkan Sorun Alanları

- Şiddetin ve şiddetin türlerinin (psikolojik, fiziksel, ekonomik, dijital, ısrarlı takip) neler olduğunun tüm boyutlarıyla bilinmemesi.
- Şikâyet süreçlerinin uzun/yıpratıcı algılanması; başvuru mekanizmalarına erişimde çekinceler.
- Kırsal mahallelerde görünmezlik, izleme ve erken müdahale ihtiyacı.
- Engelli anneleri gibi gruplarda bakım yükü nedeniyle sosyal hayattan kopuş; destek eksikliği.

Çözüm Önerileri

- Belediyede kurumsal yapısını güçlendirmek için Şiddeti Önleme ve Kadın Dayanışma / Toplumsal Cinsiyet Eşitliği birimi gibi başlıklar altında yapılanmaların kurulması (doğrudan üst yönetime bağlı).
- Alt bileşenler:
 - Halkla ilişkiler birimi oluşturulması. Bu birim altında belediyelerin kadına yönelik şiddet ile ilgili tanımlamaların yapılması hedeflenmeli.
 - Toplumsal cinsiyet algısı, şiddet ve cinsiyet eşitliğine yönelik bilgilendirici faaliyetler yaygınlaştırılmalı.
 - Belediye binalarında, araçlarında, resmi yazışmalarında, faturalarında kadına yönelik şiddete sıfır toleransı simgeleyen sürekli bir görsel kimlik, farkındalık kampanyaları düzenlenmeli.
 - Her etkinlikte kadına yönelik şiddete karşı farkındalık videolar olmalı.
 - Belediyenin tüm birimleri “güvenli nokta” haline getirilmeli, her birimde herhangi bir şiddet durumunda yönlendirebilecek personel bulundurulmalı.
 - Belediye personeline zorunlu eğitim; mahalle ölçekli farkındalık; erkeklere yönelik dönüşüm eğitimleri düzenlenmeli.
 - 6284, KADES, ŞÖNİM vb başvuru mekanizmalarının uygulamalı anlatımı yaygınlaştırılmalı, belediyeye bağlı tüm işletme,durak vb alanlarda bu görseller yayınlanmalı.

- Baro ile ücretsiz danışmanlığa hızlı erişimin sağlanması için Muğla Büyükşehir Belediyesi protokol yapmalı. Ayrıca üniversite öğrencilerine yönelik ücretsiz hukuki destek sağlanmalı.
- İzne çıkan şiddet faillerinden kadını ve çocukları korumak için güvenli alanlar oluşturulmalı ve zabıta/güvenlik birimleri ile iş birliği içinde kadının ve çocuklarının güvenliği için yerel protokoller oluşturulmalı.
- Kadına yönelik şiddete ve cinsiyet eşitsizliğine yönelik farkındalık içeren tiyatro, film gösterimleri vb etkinlikler düzenlenmeli.
- Belediye bünyesinde kreş ve çocuk merkezlerinde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri düzenlenmeli.
- Sığınma süreçleri hızlandırılmalı ve sığınmaevi sayıları artırılmalı.
- Şiddet mağduru yaşı ve engelli kadınlara yönelik hizmetler geliştirilmeli.
- Psikolojik destek kapasitesi artırılmalı, özel kliniği olan psikologlar ile iş birliği kurularak gönüllü olarak psikolojik destek sağlaması yönünde işbirliği sağlanmalı. rehabilitasyon ve geçici güvenli alanlar.
- Mahalle/ev ziyaretleriyle risk analizi ve hizmetlerin amacına ulaşp ulaşmadığının izlenmesi.
- Kadın girişimcilerin mikro kredi ve hibe programlarına erişimleri desteklenmeli.

3) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Katılım: Temsil, Dayanışma, Mekanizmalar

Öne Çıkan Sorun Alanları

- Kadınların katılımı; bakım yükü, toplumsal normlar ve ön yargılar nedeniyle sınırlanmakta.
- Kent/kır farklılıkları olsa da kadınların katılımını güçleştiren benzer yapısal engeller bulunmaktadır.
- Kadınların karar alma mekanizmalarında temsili güçlendirilmelidir.

Çözüm Önerileri

- Mahalle meclisleri ve STK'lar siyasete/karar almaya giriş için "ilk basamak" olarak güçlendirilmeli. Aday olma düşüncesi olan kadınlar desteklenmeli.

- Rol model buluşmaları; cesaretlendirici, güven veren temas mekanizmaları oluşturulmalı.
- Köy/mahalle ölçeğinde düzenli “kadın günleri”, saha ziyaretleri gerçekleştirilmeli ve birebir temas kurulmalı..
- Engelli, göçmen, genç, yaşlı kadınlar için ihtiyaca göre çeşitlenen eşitlik politikaları oluşturulmalı. (yerinde dinleme ve mikro ihtiyaç analizi).

4) İstihdam ve Eğitim

Öne Çıkan Sorun Alanları

- Eğitim/kurs programları bulunsa da erişim ve devamlılık sınırlı: bakım yükü, zaman yoksunluğu, ulaşım ve mekânsal eşitsizlikler.
- Kursların önemli kısmı geleneksel alanlara sıkışmakta; sertifika odaklı yapı istihdama dönüşümü zayıflatmakta.
- Kadınlar iş başvurularında güvenlik ve çalışma koşulları konusunda tedirginlik yaşamakta; özel sektörde eşitlik farkındalığı yetersiz.
- Kırsal alanlarda kurs mekânına erişim ve saat uyumsuzluğu belirgin.
- Genç kadınların ve kız çocuklarının kırsal alanlarda görünmez kaldıkları için eğitim, sosyo-kültürel faaliyetlere erişiminin kısıtlılığı.

Çözüm Önerileri

- Esnek eğitim modelleri: Kadınların kendilerine uygun zamanlarda erişim sağlayabilecekleri online/asenkrone içerikler + hibrit eğitim.
- Yerinde/gezici kurslar: Kırsaldaki kadınlar için mahalle/köy ölçeğinde gezici eğitim birimleri.
- Danışmanlık–yönlendirme mekanizması: belediye bünyesinde kurs öncesi bilgilendirme, meslek rehberliği.
- İstihdam garantili kurslar: ticaret/meslek odalarıyla ilçe bazlı ihtiyaç analizi; piyasa ile bağ kuran programlar.
- Kursların geleneksel alanların dışına taşınması, toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun kurs alanlarının oluşması; yeni sektörlerde kadın istihdamını teşvik eden pilotlar.
- Belediye “aracı ve referans kurum” rolüyle güvenilir işyeri havuzu oluşturabilir.
- Çalışan anneler için kreşlerin yaygınlaştırılması, gece kreşlerinin oluşturulması.

- Bakım yükü olan kadınlar için evde kısa mola hizmetinin oluşturulması.

5) Sağlık: Erişim, Mobil Hizmet, Tele-Sağlık ve Veri Yönetimi

Öne Çıkan Sorun Alanları

- Dezavantajlı kadınlar ve engelli bireyler için sağlık hizmetlerine erişimde zorluklar.
- Bakım yükü ve ulaşım engelleri; hastane kalabalığına girmeden hızlı danışma ihtiyacı.
- Sağlık okuryazarlığı, üreme sağlığı ve ruh sağlığı konularında bilgi ihtiyacı.

Çözüm Önerileri

- Mobil sağlık taramaları ve mahalle/pazar yeri uygulamaları (temel ölçümler, bilgilendirme).
- Tele-sağlık / online triyaj hattı oluşturulmalı: hekim, ebe/hemşire, psikolog, fizyoterapist, diyetisyen, dil ve konuşma terapisti vb. çok disiplinli ekip.
- Kısa mola merkezlerinde revir/hemşire desteği; bakım verenlere nefes alanı.
- Kişisel hijyen ve sağlık ürünlerine erişimde sosyal destekler arttırılmalı.
- Ekonomik açıdan dezavantajlı kadınların sağlık erişimlerine desteklerin arttırılması. (Muayene günü kent lokantasından ücretsiz yemek, ulaşım vb)
- Online sağlık eğitimlerinin yaygınlaştırılması.
- Muhtarlıklar ve aile hekimliklerinden veri akışıyla belediye bünyesinde veri tabanı kurulması; buradan çıkan ihtiyaç temelinde hizmet oluşturması.
- Sağlık okuryazarlığı konusunda bilgilendirici eğitimler düzenlenmesi.
- Belediye tarafından kadın sağlığı merkezlerinin kurulması.
- Ebeveynlere madde bağımlılığı konularında eğitimler düzenlenmesi ve madde bağımlılığı adına annelere idrar kitlerinin temin edilmesi.
- Kötekli Mahallesinde alkollü mekan ruhsatlarının sınırlandırılması.
- Cinsel yolla bulaşan hastalıklara yönelik eğitimler düzenlenmesi.
- Sosyal medya kullanmayan yaş gruplarına yönelik sağlık alanında bilgilendirici hizmet modelleri oluşturulması.
- Engelli, yaşlı ve çocuk bakımında bakım verenler için eğitim programları düzenlenmesi.

6) Gençlik: Güvenlik, Erişilebilirlik, Altyapı ve Sosyal Yaşam

Öne Çıkan Sorun Alanları

- Kampüs ve çevresinde erişilebilirlik eksikleri: yürüyüş yolları, engelli tuvaletlerinin amacı dışında kullanımı, asansör/kütüphane erişilebilirliği.
- Kaldırımların işgali, standart dışı uygulamalar, bisiklet yolu eksikliği, engelli otoparkının yetersizliği.
- Kötekli–Yeniköy’de aydınlatma yetersizliği, altyapı arızaları ve uyarı/işaretleme eksikleri.
- Su kesintileri/düşük basınç nedeniyle hijyen sorunları.
- Sosyal alanların ve işletmelerin engelli erişimine uygun olmaması.
- Öğrenciler için 1 TL olan ulaşım desteklerinden ikametgâh koşulu nedeniyle devlet yurdunda kalan öğrencilerin faydalanamaması.
- Özellikle kadınların dijital şiddet, flört şiddeti, siber zorbalık; özel paylaşımların şantaj amaçlı kullanımı gibi şiddetlere maruz kalmasının ciddi bir güvenlik sorunu teşkil etmesi.
- Kötekli’de bisiklet yolunun olmaması, yeşil alan, rekreasyon alanlarının yetersizliği.
- Kötekli’de bulunan işletmelerde kadın bedeninin metalaştırılması.

Çözüm Önerileri

- Kampüs çevresi ve gençlerin yoğun yaşadığı alanlarda erişilebilir kent tasarımı iyileştirmeleri.
- Aydınlatma, güvenli yaya aksları, bisiklet yolu ve kaldırım işgaliyle mücadelede etkin yöntemlerin kullanılması.
- Sosyal-kültürel etkinliklerin duyuru görünürlüğünün artırılması; erişilebilir etkinlik standardının oluşturulması.
- Gençlik odaklı mekân dönüşümü (ör. kent belleği binası gibi alanlarda kuluçka/bilim kafe/çok amaçlı gençlik mekânı).
- Dijital şiddet ve flört şiddetine karşı bilgilendirme, danışmanlık, güvenli başvuru kanalları.
- İş yerlerinde toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığının oluşturulmasına yönelik çalışmalar yapılması.

7) Yaşlılık: Sosyal İzolasyon, Bakım, Erişilebilirlik ve Kurumsallaşma

Öne Çıkan Sorun Alanları

- Yaşlıların sosyal hayata katılımının düşük olması; yalnızlık ve “işe yaramama” duygusu.
- Alzheimer hasta ve yakınları için gündüz merkezlerinin eksikliği.
- Ekonomik yetersizliklerin etkinliklere erişimi kısıtlaması.
- Fiziksel erişilebilirlik (düz zemin, banklar, engelsiz kaldırımlar, asansör) eksikleri.

Çözüm Önerileri

- Alzheimer gündüz merkezleri (en acil öncelik) ve bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması.
- Yaşlı yakınlarının, Alzheimer hastasını birkaç saatliğine bırakabileceği merkez olması.
- Özbakımını yapamayan yaşlılara yönelik bakım merkezleri oluşturulması.
- Emekliler lokali ve mahalle ölçekli sosyalleşme alanları oluşturulmalı, emeklilere indirimli erişim modelleri sağlanmalı.
- Nesiller arası etkileşim programları (genç–yaşlı–çocuk) oluşturulmalı. Yaşlıların gençlerle buluşabileceği atölye ve etkinlik alanları vb.
- Tazelenme Üniversitesi/100 Yaş Evi benzeri modellerin yaygınlaştırılması ve kırsaldaki yaşlıların da katılımının sağlanacağı bir şekilde model oluşturulması.
- Yaşlılık Şube Müdürlüğü/Daire yapılanması; üniversite–belediye–STK işbirliğinin kurumsallaşması.
- Bakımevlerinin sayısının arttırılması.
- Eve hapsolmuş bireyler için fizyoterapist vb. eğitmenler ile bilgilendirici faaliyetler düzenlenmesi.
- Fiziksel koşulların yaşlı erişimine uygun bir şekilde düzenlenmesi, Düşmeye yol açabilecek zeminlerin düzenlenmesi vb.
- Bakım veren hasta yakınlarına eğitim verilmesi.
- Travmatik düşme ve kırılmaların önüne geçmek için üniversite ve belediye işbirliği ile kırsal mahallelerde eğitimler verilmesi.
- Önleyici yaklaşım olarak sağlıklı yaşam alışkanlıklarının teşvik edilmesine yönelik eğitimler düzenlenmesi.

- Hareket kısıtlılığı olan yaşlı bireylerin servisle alınıp sosyalleşme alanlarına getirilmesi sağlanmalı.
- Rahat yürüyüş yolları, banklar, engelsiz kaldırımlar gibi fiziksel altyapının yaşlıların dış mekanlara erişimini destekleyecek nitelikte olması.
- Mahalle bazlı anketler yapılarak yaşlı bireylerin ihtiyaçları tespit edilmeli.
- Asönsörlerin sayılarının arttırılması.
- Yaşlıların zihinsel ve fiziksel olarak meşgul olabilecekleri etkinliklerin arttırılması.
- Yerel yönetimlerin, yaşlının hayatının planlanmasına ortak olması.

Masalar Arası Ortak Temalar

Çalıştay çıktıları bir arada değerlendirildiğinde aşağıdaki ortak temalar öne çıkmıştır:

1. **Bakım yükü ve zaman yoksulluğu:** kreş/gece kreşi, kısa mola, evde mola, bakım merkezleri.
2. **Güvenlik:** kamusal alanda aydınlatma/denetim; dijital şiddet ve flört şiddeti; güvenli başvuru mekanizmaları.
3. **Erişilebilirlik:** engelli erişimi, yaya altyapısı, kampüs çevresi, hizmet binaları.
4. **Hizmetlerin görünürlüğü ve erişim kolaylığı:** duyuru, SMS/afiş, yerinde bilgilendirme, danışma hatları.
5. **İstihdamda dönüşüm:** kurs–piyasa eşleşmesi, istihdam garantisi, belediye referans/ara bulucu rolü.
6. **Veri temelli planlama ve izleme:** muhtarlık/aile hekimliği verileri, mahalle bazlı ihtiyaç analizi, hizmet etki takibi.
7. **Kurumsal koordinasyon:** belediye içi birimler arası eşgüdüm + baro/ŞÖNİM/üniversite/STK işbirlikleri.